

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomanta:	Veronika Pasičná
Téma:	Povinnost člena statutárního orgánu poskytnout plnění do majetkové podstaty a její vztah k odpovědnosti za škodu způsobenou porušením povinnosti podat insolvenční návrh
Rozsah práce:	120 405 znaků
Datum odevzdání práce:	30. 6. 2024

1. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma diplomové práce je aktuální, úprava žaloby na doplnění pasiv je účinnou součástí právního řádu relativně krátce (od 1. 1. 2021) a byť je předmětem zájmu značného objemu literatury, řada otázek (i s ohledem na omezené množství judikatury) zůstává nevyjasněných. Jednou z takových otázek je vztah žaloby na doplnění pasiv k žalobě na náhradu škody způsobenou porušením povinnosti podat insolvenční návrh. Volbu tématu je tak třeba uvítat.

Zpracování tématu předpokládá znalost práva obchodních korporací, insolvenčního práva a občanského práva (konkrétně deliktního práva). Z tohoto pohledu je téma možno zařadit ke středně náročným.

2. Formální a systematické členění práce

Práce se sestává ze stručného úvodu, čtyř částí a závěru.

První část je označena jako „Základní východiska“ a její podstatou je vymezení základních pojmů (úpadek, insolvenční řízení, majetková podstata, incidenční spor, statutární orgán, odpovědnost). Jedná se o popisné pasáže, které zabírají nemalou část práce (téměř čtvrtinu), avšak pro práci samotnou mnoho podstatného nepřinášejí. Povinnost péče řádného hospodáře (jejíž porušení zakládá odpovědnost) je navíc podrobněji rozebrána až na s. 26-29.

Druhá část je věnována žalobě na doplnění pasiv. Pojednání je zahájeno stručným shrnutím předchozí úpravy a jejích nedostatků. Není přitom zřejmé, proč se pojednání stalo součástí práce, neboť jeho délka neumožňuje předchozí institut vystihnout (srov. nepřesnosti např. v otázce aktivní legitimace, viz příspěvek Flídr, J. Procesní legitimace insolvenčního správce podle § 68 ZOK. Obchodněprávní revue 2/2018) a nezdá se mít ani význam pro další text práce. Následně je pojednáno o podmínkách uložení povinnosti, a to o osobní působnosti, rozhodnutí o řešení úpadku konkursem a porušení povinnosti; v úvodu této kapitoly je rovněž řešena proporcionalita. Následuje přehled procesních aspektů, konkrétně aktivní legitimace insolvenčního správce, povahy řízení a rozhodnutí soudu, otázku důkazního břemena a rozsah plnění, kterým má žalovaný člen statutárního orgánu přispět do majetkové podstaty.

Třetí část se věnuje povinnosti nahradit škodu způsobenou porušením povinnosti podat insolvenční návrh. I v tomto případě je institut popsán a vymezeny podmínky jeho užití.

Klíčovou částí práce je (měla by být) její čtvrtá část (v rozsahu tří stran), která hodnotí vztah žaloby na doplnění pasiv a žaloby na náhradu škody způsobenou porušením povinnosti podat insolvenční návrh. V této souvislosti se práce koncentruje na otázku, zda by souběh sankcí neporušoval pravidlo *ne bis in idem*. Srovnání dalších aspektů obou žalob je stručně provedeno v závěru práce (s. 53).

Práce je doplněna zdařilým závěrem, kde jsou shrnuty závěry jednotlivých částí práce a přehledně představeny rozdíly mezi oběma žalobami.

Zvolené členění práce je možné, bylo nicméně vhodné věnovat větší pozornost vztahu obou institutů, tj. čtvrté části práce. Zbytečně mnoho místa zabírají popisné pasáže označené jako východiska práce.

3. Vyjádření k práci

Práce je převážně popisná a rozsah analýzy je spíše omezený. Často působí dojmem, jako by teprve docházelo k ujasňování tématu, resp. klíčových pojmů ze strany diplomantky (např. pojednání o odborné péči insolvenčního správce a jejímu vztahu k péči řádného hospodáře, s. 30; vymezení věřitelského výboru, s. 30-31; popis dispoziční zásady, s. 31-32 apod.). Tomu nasvědčuje i skutečnost, že mezi hlavní zdroje práce patří učebnice a základní komentářová literatura.

Diplomantka přitom dokládá, že je schopna vystihnout sporné aspekty úpravy a vypořádat se s nimi (např. povaha rozhodnutí insolvenčního soudu o povinnosti poskytnout plnění do majetkové podstaty, s. 33-34), byť toto vypořádání může být poněkud zkratkovité (např. otázka důkazního břemene, s. 34).

Diplomová práce obsahuje řadu nepřesností. Např. na s. 24 je uvedeno, že podmínkou uložení povinnosti přispět do majetkové podstaty je proporcionalita „mezi jednáním člena statutárního orgánu a následnými důsledky při posuzování odpovědnosti“ (přiměřenost musí být dána mezi porušením povinnosti a sankcí). Na s. 25 se uvádí, že „příspěvní k úpadku je jednání, které buď přímo způsobilo úpadek, nebo situaci, kdy bylo možné úpadek odvrátit, ale nedošlo k tomu...“. Příspěvní k úpadku nicméně zachycuje i situace, kdy porušení povinnosti úpadek přímo nezpůsobilo, ale bylo pouze jednou z jeho (spolu)příčin. Na s. 29 je potom textováno, že „konkrétní povinnost přispěje k úpadku společnosti“ (správně porušení povinnosti). Na s. 50 je potom uvedeno, že „žaloba na doplnění pasiv sankcionuje jednání, které způsobilo úpadek“ (správně přispělo k úpadku) apod.

Na některých místech se zdá, že text je zbytečně „natahován“, aniž by to bylo přínosné pro dosažení cíle diplomové práce (srov. např. výčet literatury Nejvyššího soudu týkající se porušení péče řádného hospodáře, který je navíc převzat z komentářové literatury, s. 28-29).

4. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cílem práce je „popsat právní úpravu žaloby na doplnění pasiv a žaloby na náhradu škody či jiné újmy způsobené porušením povinnosti podat insolvenční návrh. Práce se zaměří na obecný výklad, ale taktéž bude proveden výklad problematických částí a dílčích aspektů obou institutů.“ Dalším cílem práce je posouzení vztahu mezi oběma druhy žalob (viz s. 7). První cíl práce je možné označit jako nevhodně zvolený, neboť je – vzhledem k předpokládanému rozsahu diplomové práce – příliš ambiciózní. Druhý cíl práce se zdá být lépe formulovaný a je možné ho považovat za splněný.
Samostatnost při zpracování tématu	Není důvodu se domnívat, že by práci nezpracovala diplomantka.
Logická stavba práce	Práce je vystavěna logicky, směřuje od analýzy institutů k vymezení jejich vzájemného vztahu (viz však výhrady k členění výše v bodě 2).
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů, citace)	Diplomová práce pracuje s omezeným množstvím zdrojů. V první části je např. čerpáno výlučně z jediného komentáře k insolvenčnímu zákonu. Zcela nezohledněna zůstala monografie T. Richtera věnovaná insolvenčnímu řízení (RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017). Zdroje zčásti nejsou správně citovány. V případě odkazu na komentářovou literaturu (např. komentář k insolvenčnímu zákonu od Sprinz a kol.) je odkazováno jen na číslo komentovaného ustanovení a není (např. pomocí

	<p>margin. č. či strany) upřesněno, kde se tvrzení v textu nachází.</p> <p>V přehledu literatury jsou pak zdroje nesprávně uvedeny, když je např. uváděn jako samostatný zdroj komentář k § 3 InsZ (srov. s. 55).</p> <p>Poznámky pod čarou jsou „zapleveleny“ častými odkazy na zákonná ustanovení.</p>
Hloubka provedené analýzy	Analýza je v práci spíše omezená, výrazně převažují popisné pasáže.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň textu je standardní. Gramatické chyby se vyskytují spíše výjimečně (např. interpunkce - s. 43, 45).

5. Otázky k zodpovězení při obhajobě

- V práci je uvedeno, že dlužnický insolvenční návrh mohou za právnickou osobu podat i další subjekty (vedle statutárního orgánu či likvidátora), např. zaměstnanci (s. 13). Z čeho lze takový závěr dovodit a jaké další subjekty mohou za podnikatele podat insolvenční návrh?
- Na s. 29 je kriticky hodnocena skutečnost, že právní úprava povinnost doplnit majetkovou podstatu váže na obecné „příspěvní k úpadku obchodní korporace porušením povinností člena statutárního orgánu.“ Jaká formulace by byla vhodnější?
- V rámci pojednání o otázce, zda odpovědnost za porušení povinnosti podat včas insolvenční návrh je objektivní či subjektivní, je uzavřeno, že otázka nemá význam, neboť „*poměry jsou srozumitelně upraveny zákonnou úpravou*“ (s. 38). Prosím o vysvětlení uvedeného tvrzení.
- V práci je dovozeno, že právnická osoba (v postavení člena statutárního orgánu) nemůže být odpovědná za škodu způsobenou pozdním podáním insolvenčního návrhu (s. 38). Je možné nalézt argumenty pro závěr o odpovědnosti takové právnické osoby?
- Na s. 44 je uvedeno, že věřitel je povinen mj. uvést datum, k němuž podle jeho názoru vznikla povinnost podat insolvenční návrh. Je reálné splnění takové povinnosti?
- Druhá část práce věnovaná žalobě na doplnění pasiv je zakončena konstatováním, že žaloba na doplnění pasiv má „*potenciál věřitele ochránit před nedostatečným uspokojením v rámci insolvenčního řízení*“ (s. 36). Má takový potenciál i žaloba na náhradu škody způsobené pozdním podáním insolvenčního návrhu?

6. Doporučení/nedoporučení k obhajobě

Předloženou diplomovou práci **doporučuji** k obhajobě, přičemž ji vzhledem k výše uvedenému navrhuji klasifikovat stupněm **dobře**, a to v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze dne 4. srpna 2024

doc. JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M., oponentka diplomové práce